

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zmetje 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozmetje 120 Din

Uredništvo je v
Kapitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2054

Izhaja vsak dan (sajutra), razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Srajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Jetika - narodna nesreča

Prejšnjo nedeljo je bilo v Ljubljani zborovanje Narodne protituberkulozne lige, ki mu je pa javnost posvetila le del vse tiste pozornosti, kakor jo protituberkulozno gibanje pri nas zasluži. Vprašanje jetike, te najbolj razširjene bolezni pri nas, nikakor ne sme biti zadeva samo nekaj idealistov in človekoljubov, temveč je že zdavnaj čas, da se boj proti njej razširi prav na vse plasti naroda, da so v tem boju kar največ angažirane država, banovina, občine ter vse samoupravne oblasti in korporacije. Čutimo dolžnost, da ponovno pokažemo na temeljno hibo protituberkuloznega gibanja pri nas, ker smatramo popolnoma pravilno ter se v tem oziru tudi stranja z nami vsak resno misleč socialen delavec, da jetike ne gre obravnavati kot povsem ločeno vprašanje, temveč kot izrazit in sestaven problem vsega socialnega vprašanja. Brez reševanja vsega celotnega vprašanja tudi ni in ne more biti reševanja jetike.

Moremo se povzpeti celo do trditve, da je jetika bolj važna za sociologa in socialnega reformatorja, kakor za higienika. Velika večina vseh jetičnih obolenj pri nas in po vsem svetu bi prišla naglo padati, ako bi se reformiral socialni položaj širokih plasti. Priznati pa moramo seveda tudi, da zasluži popolno priznanje ves zdravniški napor v obrambi proti jetiki in v zdravljenju že obolelih bolnikov.

Po olne statistike jetičnih bolnikov v Sloveniji seveda nimamo. Znano nam je, da je v Sloveniji samo bolnikov z odprto jetiko najmanj 12.000. Samo toliko so jih ugotovile zdravniške preiskave. Na vsakih 100 Slovencev so zdravniki ugotovili 1 prime, odprte jetike, pravo število oboleva pa je seveda večje. V Evropi težko doimamo pokrajino, kjer bi bilo toliko te najbolj strašne oblike jetike. Stara zdravniška zahteva in pravilo je, da mora vsak bolnik, na katerem ugotovimo odprto jetiko, biti izoliran, da mora biti pod stalnim zdravniškim nadzorom in če mogoče v bolnišnici. Toda kam naj damo Slovence teh 12.000 bolnikov, ko bi niti vse slovenske bolnišnice ne nudile zanje dovolj prostora, tudi ako bi vse druge bolnike ven pometali.

Se bolj strašno pa je število obolelih za drugimi oblikami tuberkuloze, zlasti za pljučno tuberkulozo. Znano je, da je prav za prav vsak človek v nevarnosti pred okuženjem, važna pa je pri tem njegova odpornost, ki jo tudi njegovo telo proti morečim kalem. Za odpornost pa je predvsem potrebna zdrava prehrana in dobra prebava. Socialni položaj večine našega ljudstva nam je znan. Vemo, da trpi pomanjkanje. Za odporaost proti jetiki pa je potreben tudi vsaj minimum počitka, dovolj prilike zračenja in solančenja, predvsem pa so potrebna tudi zdrava stanovanja. Ako bi naše ljudstvo vse to imelo, bi moglo biti bolj odporno. Za prebavo pa je zopet potreben red, predvsem pa zdravo zobovje. Nikjer drugje, kakor ravno pri vprašanju jetike, vidimo, kako so socialna vprašanja v tesni medsebojni zvezi, in ako načnemo eno vprašanje, se nam takoj odkrije drugo.

Ako hočemo torej govoriti predvsem o preventivnem boju proti jetiki, moramo tudi tu ponovno povdariti dvojne glavne zahteve slovenskega delovnega človeka, to je uvedbo maksimalnega delovnega tedna, ki naj bi v nobenem primeru smel presegati 48 ur, zadoščal pa bi tudi 40 ali 42 ur. Druga zahteva pa je uvedba minimalnih mezd. Oboje bi preprečilo zlorabo delavstva ter omililo njegovo izpostavljanje jetiki. Delavec, ki je pri težkem delu zlorabljen z akordnim sistemom nadur za minimalni dohodek po 12 do 16 ur na dan, tak delavec se ne more uspešno upirati kalem jetike. Doma ima slabo hrano, neprijazno stanovanje, pogosto mrzlo, slabo prezračeno, nobene pravega počitka — kdo naj torej vrže prvi kamen nanj, ako zvečer po napornem delu stopi na silce žganja ali kozarec pokvarjenega dalmatinca, da se vsaj za trenutek razvedri, s tem pa seveda še poslabša odpornost proti bolezni. Po modernih mestih Evrope ure in ure ne vidiš človeka, ki bi pljunil na cestni tlak, niti v žepni robec ne. Pa pojdemo samo kako jutro po katerikoli ljubljanski cesti in videli bomo, kako trupe upadlih delavcev, slabo plačanih trgovskih nastavlencev, da tudi žensk, celo pot kreh, se muči s kašljem in z izmečkom, dokler ne pride v svoje delavnice. V takih razmerah ima jetika seveda ugodna tla.

Jetiki je izpostavljena tudi mladina. Naša šolska poslopja — zastavo nosi Ljubljana — so kotičke jetike. Po dva, trije oddelki se vrste v šolskih poslopjih, dopoldne, popoldne in celo zvečer, šolske sobe se ne morejo zračiti niti čistiti, mladina vdihava smrtonosne klice vase in tako ima sedaj v Ljubljani 6,5% otrok v sebi že znamenja resne jetike, nujno potrebne zdravljenja, v industrijskih središčih pa še več. Vemo na primer, da v rudarskih revirjih otroci se ponoči na posteljah skupno z bolnimi starši in da te postelje prav za prav nikoli niso dobro prestlane, ker pride po štiri, pet oseb na eno posteljo. Sram nas morata biti naše kulture in civilizacije tudi že zaradi tega, ker je še vedno denarja dovolj za mnoge nepotrebne stvari in celo za luksus, naši revni mladini pa smo odvezli še tisto skromno število brezplačnih porcij mleka, ki jih je dobivala za zajtrk v šoli.

Ako naglašamo preventivni boj proti jetiki, ki je najbolj uspešen, seveda ne smemo pozabljati tudi važnosti zdravljenja tistih, ki so že nevarno bolni. Nihče, še tako resno bolan, še ni izgubljen, in sodobni način zdravljenja jetike daje velike uspehe slehernemu bolniku. Dispanzerji Narodne protituberkulozne lige so napravili doslej mnogo dobrega in mnogim rešili življenje. Na žalost naši dispanzerji ne morejo slediti zgledu Masarykove lige na Češkem, kjer dispanzerji boleznijo samo ugotavljajo, bolnike pa oddajajo v bolnišnice. Pri nas morajo biti dispanzerji tudi majhne bolnišnice, kjer delijo bolnikom pnevmotorakse, injekcije in razne druge pripomočke. Te dispanzerje mora naša javnost čim bolj pospeševati, uživati pa morajo tudi vsi naklonjenosti oblasti in predvsem industriji. Z ogorčenjem smo slišali na ljubljanskem občnem zboru, da je v nečem večjem industrijskem kraju Slovenije veliko podjetje, največje

Usodna odločitev na Koroškem?

Ali naj odločajo o narodnih pravicah koroških Slovencev nemški nacionalni šovinisti in slovenski nemčurji, ali pa zdravo in verno slovensko ljudstvo?

Protislovenska propaganda na Koroškem je zadnje čase zavzela povsem čudne oblike. V našem listu (ponedeljska izdaja) smo to gibanje verno zasledovali. S začudenjem smo beležili izbruhe narodne nestrpnosti, ki so se dogajali pred očmi avstrijskih zastopnikov oblasti v Doblivasi, kjer je na Slovence navalila, primorani smo reči, poulična masa, ki jih je psovala z grdimi priimki, ki niso žaljivi samo za nje, marveč tudi za jugoslovansko državo. Podobno se je zgodilo v Zlativasi. Mnogo pa je primerov po manjših vaseh, ki v javnost ne pridejo, a ki vsi dokazujejo, da je najnovejša gonja sistematična in da skriva posebne namene. K takšni trditvi nas opravičuje tudi dejstvo, da se je zadnje čase pojavilo v slovenskem delu Koroške neobičajno veliko število letakov, ki morejo prihajati iz istega vira, ker vsi na isti način žalijo narodnostni čut Slovencev in imajo tudi vsi preveč viden namen žaliti Jugoslavijo. Dogodilo se je, da so fantalini od režimske stranke na javnih trgih slovenskih krajev prebirali letake, v katerih je bilo polno psovov proti Slovincem in ki so metali blato tudi imenom na našo državo. Končno je treba brati, če jih že poslušati ni mogoče, tiste neštevilne govore, ki jih koroški helmwehrovi pod pokrovom domovinske fronte sipljejo zadnje čase na raznih nacionalnih prireditvah. V njih se zaganjajo z grdimi, odurnimi izrazi, ki pričajo, da se koroški Nemci iz zgodovine ni naučil prav ničesar, v Slovence, med tem ko pa povzdigujejo visoko zgled onih nemčurjev, ki so obrnili hrbet slovenstvu in so postali Nemci.

Kaj se za tem gnušnim valom proti Slovincem prav za prav skriva. To je vprašanje, ki si ga moramo postaviti. Čut hvalečnosti ga gotovo ni dvignil, kajti pri hitlerjevskem puču so se pravi Slovinci zadržali lojalno napram svoji državi, ki ji hočejo ostati zvesti, med tem ko se nemčurji in helmwehrovski purki takrat svoji lastni vladi streljali v hrbet in so za to danes zopet na visokih vodilnih mestih. Kaj se torej skriva za to sistematično gonjo, ki je izbrala plebsitne proslave za povod, da udari proti Slovincem s podvojenim silo?

Čuli smo, da hoče avstrijska vlada dati koroškim Slovincem oni minimum kulturnih svoboščin, ki jim po mednarodnih pogodbah o zaščiti narodnih manjšin pripadajo in ki jih je katoliška država po svoji vesti dolžna manjšinam tudi dati. To željo moramo vsi pozdraviti. Toda kanclerjeve izjave, pri tem mislimo na obljubo velikega pokolnika dr. Dollfusa v Beljaku in na izjavo sedanjega zveznega kanclerja dr. Schuschniggja v Celovcu, je pokril z meglo temnih slutenj podkancler Starhemberg, ki je imel zadnjič, ko je govoril v Celovcu, besedo samo za tiste Slovence, ki so pri plebsitu glasovali za Avstrijo, za one pa, ki so se poslužili pravice božjega in pozitivnega prava, ker so glasovali svobodno po svoji vesti, pa ni našel nobene. Če takrat smo slutili, da bo »kulturna zaščita« veljala samo slovenskim odpadnikom. Sedanja gonja, ki se je naenkrat dvignila proti Slovincem, nas pa v tej veri le potrjuje.

Zdi se nam, da se pripravlja čisto na-

Izjava avstrijskega poslanika

„Z Jugoslavijo - dobri sosedi“

Belgrad, 22. novembra. AA. Pooblaščen minister in izredni poslanik avstrijske republike v Belgradu Schmidt je sprejel zastopnika agencije Avale in mu je o odnosih med avstrijsko republiko in kraljevino Jugoslavijo med ostalim povedal tudi tole:

Moja država ve, kaj dolguje visoki ustanovi v Zenevi. Tega ne bo nikoli pozabila. Če pa se Avstrija ni v celoti in v vsakem oziru priključila sankcionistom, je to storila le zato, ter jo z Italijo radi svojih višjih gospodarskih interesov veže tesno prijateljsko.

Z razvojem avstrijsko-jugoslovanskih odnosov pa sem lahko samo zadovoljen. Radi iskrene in odkrite politike obeh držav postajajo odnosi med njima čedalje bolj vzajemni in prijateljski. Med obojema državama ni nobenega nesoglasja splošnega značaja, prav tako ni nobenih razlogov za nesporazum. Mi smo sosedi in hočemo ostati dobri sosedi. Avstrija goji globoke simpatije napram Jugoslaviji. Njena stabilnost in napredek sta neobhodno potrebna za svetovni mir. Vsaka teh dveh držav ima svoje posebno evropsko poslanstvo. Ti dve poslanstvi si ne nasprotujeta, marveč se nasproti druga drugo zelo srečno izpolnjujeta. Zaradi tega so go-

v tistem kraju, ki je odklonilo prispevek bednih 10 Din za vsakega svojega delavca za dispanzer, medtem ko so druge manjše inustrije v tistem kraju boljše razumele velik pomen dispanzerjev.

In končno: ali naj se lotimo še težkega vprašanja bolnišnice za tuberkulozne bolnike v Ljubljani. O tem se je polilo po papirju že toliko črnila, da pozna skoraj vsakdo vse vprašanje. Lepa je zamisel, da bi postavili pokojnemu kralju Aleksandru v Ljubljani spomenik v obliki velike plastike. Toda v izvršitev tega načrta bi znali morda čez nekaj let, ko se bodo — upajmo — gospodarske in denarne razmere v Sloveniji izboljšale, postaviti še lepši in večji

spomenik, kakor je sedaj zasnovan. V duhu našega časa pa bi ravnali, ako bi sedaj namesto plastike postavili velikemu kralju vse lepši in veličastnejši, bolj človeški spomenik bolnišnico za tuberkulozne, ki bi nosila kraljevo ime. Nabrana je že skoraj milijonska vsota in s tem denarjem bi se dalo že kaj napraviti, ako resno mislimo ves boj proti jetiki.

Slednjič naglasimo samo še eno: Karkoli žrtvujemo v preventivi proti jetiki in za zdravljenje jetičnih bolnikov, to je najboljše naložen denar, ki se bogato povrača, namreč v zdravju, podjetnosti, marljivosti našega naroda. Le zdrav narod je zmogel gospodarskega in kulturnega napredka!

Sofija, 22. nov. m. Pred par dnevi je bila sporočena vest, da je zbolelo več aktivnih ministrov v sedanji vladi g. Toševa. Nazadnje pa je bilo sporočeno, da je obolel tudi sam predsednik g. Tošev. Te vesti se spravljajo v zvezo s predstoječimi verjetnimi izpremembami, ki se bodo najbrže v najkrajšem času izvršile v Bolgariji. V bolgarski prestolici se trdovratno vzdržujejo vesti, da se vlada Toševa še nahaja v krizi. Imenuje se tudi že novi predsednik vlade in to o sebi zunanega ministra Kjoselvanova. Osebnost Kjoselvanova se v bolgarskih krogih smatra kot najpriljubnejša za to mesto, ker uživa simpatije v vseh političnih, gospodarskih in družabnih krogih. V zvezi s temi vestmi o spremembah bolgarske vlade se že navaja v političnih krogih tudi, da bi bila vlada Kjoselvanova delovna vlada, v nobenem slučaju pa ne volivna. Njegova vlada bi bila samo

Takšno početje bomo razkrinkali! Naj si koroški Nemci ne delajo nobenih iluzij. Stališče koroških Slovencev je jasno in etično neovrgljivo. Na to bi morala avstrijska vlada polagati polno vrednost, razun če njeno kršcanstvo ni fikejca, za katero se skriva stari protiverski liberalizem, ki ga je podedoval Heimwehr. Koroški Slovinci ne silijo nikamor. Ostati hočejo v svoji državi. Tudi Jugoslavija ne stega svojih rok po tem ozemlju. Povedala je to že nešteto krat. Karte so na mizi. Ali po vsem tem kot državljani Avstrije in kot najbolj kršćanski del koroškega prebivalstva nimajo pravice, da dobijo od svoje kršćanske vlade brez zavijanja in brez drugega mešetarenja, ki je že machiavelistično, vse ono ali vsaj ono, kar jim daje božje in naravno pravo?

Sedanje početje koroškega Heimwehra proti Slovincem je zaničevanja vredno. Pričakujemo, da bo zvezna vlada na Dunaju temu napravila konec. Če se pa strinja s to propagando, potem naj se ne čudi, če bo dobila od kulturnega sveta pravilno oceno.

Vladna kriza v Bolgariji

Bodoči mož Kjoselvanov

neke vrste prehod k normalizaciji notranje-političnih razmer v Bolgariji. Ta vlada naj bi predvsem spremenila ustavo ter skušala likvidirati razne spore, ki so nastali po zatonu Damjana Vlčeva in tovarišev. Trdi se tudi, da bo nova vlada pripravila teren za povrnitev k normalnemu političnemu življenju v Bolgariji. Glede metode, kako bi se izvedla ta normalizacija, pravijo, da se to ne bi izvršilo v obliki parlamentarizma v stari obliki, to pa radi tega ne, ker se smatra, da se v sedanjem trenutku ne smejo izvršiti nobene prenege spremembe. Nova vlada, ki bi bila delovna, bi pripravila teren tudi za nove volitve. Prihod Kjoselvanova na čelo državne uprave bi bil po zadržanju političnih krogov sprejet s simpatijami celo od bivših političnih strank, ki doslej zavzemajo zelo ostro stališče napram vladi Toševa.

Z abesinskih bojišč

Severno bojišče

Uradno poročilo št. 52

Agencija Stefani objavlja komunikacije št. 52, ki se glasi:

Operacije v vzhodnem Tembienu se nadaljujejo. Italijanske kolone so porazile sovražne oddelke blizu Amba Bethlema južnozapadno od Makale blizu reke Geba. Na abesinski strani je bilo veliko število žrtev. Na naši strani so padli en oficir in dva askara. Letalstvo opravlja izvidniške polete v področju Antala in Buje.

„Čiščenje“ Tembiena

Makale, 22. nov. b. »Čiščenje« v gorskem masivu Tembien se nadaljuje. Ta masiv je poln globokih dolin in grebenov, kjer se skrivajo razpršene čete armade rasa Sejuma, s katerimi prihajajo italijanske napadalne čete neprestano v spopade ter jih preženejo. Ti oddelki se bodo morali udati, ker bodo sicer uničeni od italijanskih čet. Le enkrat so našli v tem gorskem masivu italijanske čete na hujši odpor ras Sejumovih vojakov, ki pa so jih Italijani tudi poglani v beg. Italijanske čete so zavzele važen vrh, visok nad 3000 m, ki vlada vsej dolini področja Tembien. Italijani hočejo očistiti ves teren od sovražnika.

Po vesteh iz sultanata Anse so napadli vojaki sultana Jaje, ki je prešel k Italijanom, veliko abesinsko karavano, ki je prispela iz Amkoherja in imela s seboj veliko orožja in municije. Vojaki sultana Jaje so pobili vse regularne vojake, ki so spremljali karavano, ostale pa so nagnali v beg. Ta zmaga je tembolj važna, ker so vojaki sultana Jaje bili oboroženi samo s kopji, pa so kljub temu premagali abesinsko vojsko, ki se je pokazala zelo strahopetno. Tako so prišli vojaki sultana Jaje do orožja in municije, ki jim bo dobro služilo v borbi proti centralni vladi, ki so jo vedno sovražili.

Ob reki Takazi morajo Abesinci obvladati velike težkoče samega zemljišča, hkratu pa tudi sovražno plemena, ki živi na tem področju, ki je bilo vedno zelo vdano Italijanom, pa je sovražilo Abesince. To plemo z vsemi silami dela na to, da bi Italijani čimprej premagali Abesince ter se osvobodili svojega pravega sovražnika. To plemo se tudi ni hotelo odzvati pozivu za mobilizacijo in so sploh popolnoma odpovedali poslušnost centralni vladi in se niti en vojak ni odzval povabilu, da gre v vojsko na Italijane.

Beli častniki

Dopisniki inozemskih listov poročajo o belih častnikih v abesinski vojski. Tu gre v prvi vrsti za belgijske častnike, ki jih smatrajo Italijani za pustolovce in izdajalce bele rase, ki so šli za denar služiti Abesincem in organizirajo obrambo proti beli rasi, ki ima pošene namene. Teh belih častnikov pa ni mogoče opaziti, ker so se črno pobarvali in se tudi kot Abesinci oblačijo, tako da res izgledajo kot pravi Abesinci. Vsek tak pobarvan belokožec, ki ga bodo zajele italijanske čete, bo brez vsakega sodišča ustreljen, kakor pravi razbojnik, ker je izdal belo raso.

Pred novim spopadom

Kakor poroča angleška agencija Reuter je bil abesinski cesar na vzhodni fronti. Posel abesinskega cesarja se smatra kot znak, da je abesinska vojska končno pripravljena na odločno borbo proti nasprotniku. Koncentracija abesinske vojske je tako na severni kakor na južni fronti dovršena. Vse kaže, da tudi Italijani računajo s možnostjo abesinskega protinapada, ker so na svoje polo-

Moskovska gospodinja gre na trg

Nemški časnikar popisuje pot moskovske gospodnje, ki pripada izobraženim slojem, ko hodi na trg in po trgu nakupuje za svojo družino. Iz tega opisa, ki je zelo zanimiv, saj časnikar prebiva v Moskvi, posnemamo v kratkem tele zanimivosti:

»Ne bom govoril o narodnem gospodarstvu. Spremljali bomo na trg le gospodnjo in se bomo zavedali, da to ni delavska žena, ki v sedanjih okoliščinah le redkokdaj more kaj najpotrebnejšega kupiti, ampak mislimo na ženo inženjerja, ki je recimo zadel v loteriji, ali pa je dobil kako nagrado, ker je svoje delo posebno dobro opravil. Tako je mož svoji ženi lahko dal nekaj sto rubljev, da je kupila nekaj nenavadnega, kar pa, kakor bomo videli, ni bil noben luksuz. Ženo bomo imenovali Vasiliso Andrejevno. Danes si hoče privoščiti vožnjo v podzemski železnici. Ta vožnja je sicer trikrat draž-

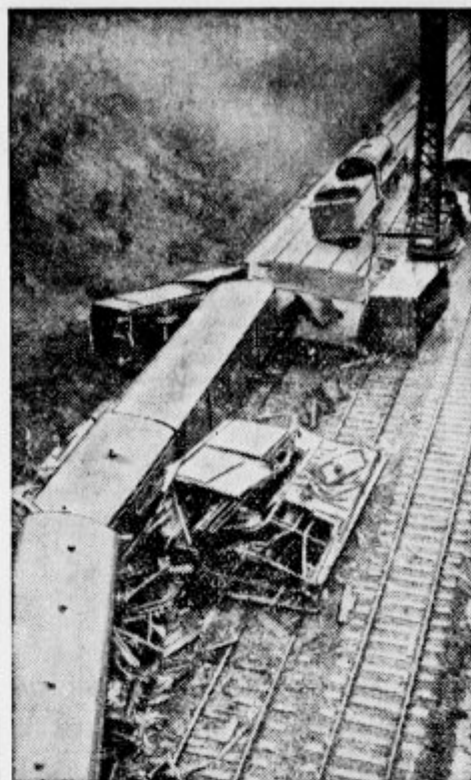
prizadevanje. Vsa Moskva ne premore ene-cilindra za petrolejko. Zato pa so vse trgovine dobro založene z velikimi pisanimi senčniki vseh mogočih oblik in barv, ki pa seveda vsi spadajo k električni razsvetljavi.

Prišla je mimo trgovine, kjer so prodajali gramofonske plošče. Ker Vasilisa ljubi godbo, je stopila v trgovino, da bi si omislila kaj takega, kar bi ju zvečer z možem zabavalo. V trgovini je stalo 5 prodajalcev. Tudi poslovođa in blagajničarka sta bila vsak na svojem mestu. Toda prodajali niso gramofonskih plošč, ampak samo kovčge za prenašanje gramofonskih plošč. Tako je zvedela Vasilisa, da so ti kovčgi naprodaj v štirih barvah in narejeni iz lepenke, ki je po zunanosti in trpežnosti podobna umetnemu usnju. Ker Vasilisa še ni imela torbice, s katero bi hodila na trg, je kupila tak kovčeg, v katerem bo prenašala, kar bo po-

svojo 5 letno deklico. Toda takih ni! Povedali pa so ji, da so te dni 559 otroških plaščev vrnili, ker jih niso mogli rabiti: eni so imeli rokave različne dolžine, drugi gumbe različnih barv, ali pa sploh nobenih itd. Tudi v oddelkih za ženske obleke je bilo ravno tako. Pusti vse skupaj in gre k starinarjem. Mimogrede stopi še v trgovino, kjer prodajajo kožuhovino. Saj ima nekaj sto rubljev v žepu. Plašč iz telečje kože in zajčjim ovratnikom bi ne bil napačen. Težak je, a lep. Toda cena! — »Prosim, lahko kupite na obroke! Plačate 25 odstotkov naprej, potem pa bomo spravili blago v skladišče, dokler ne bodo vsi obroki plačani, nakar lahko dobite svoje blago!« Vasilisa pravi, da si bo stvar premislila in naglo odide.

Zgubila je že vse veselje in je hotela kar domov. Med potjo je hotela v neki trgovini kupiti kaj posladka. V izložbi vidi lepe hruške in grozdje. Prodajalke v trgovini imajo krvavo rdeče lakirane nohte na rokah — to je predpis za kulturne trgovine — zato pa imajo na glavi pomečkane čepice in umazane bele predpasnike. V trgovini je naprodaj le nekaj napol gnilih sadežev. Iz izložbe pa ne vzamejo nič, vzeli bodo šele takrat, kadar bo začelo gniti. Vasilisa je kupila tri mehke hruške, katerih niti v časopisni papir ni mogla zaviti, ker ga ji niso dali. Želi še konzervo češnjavega kompota. Prijazno vpraša prodajalko: »Ali je sladak, ali kisel?« — »Državljanka, ali vzemete ali ne?«, se je zadržala manikirana prodajalka. »Saj vidite, da je zapisano kompot!« Doma pa je Vasilisa videla, da so bile v konzervi mesto češnje hruške.

Sedaj pa se poslovimo od Vasilise Andrejevne, ker mora hiteti na trg po krompir. V vrsti stoji že 40 ljudi, ki čakajo na meso za juho. Prva vrsta s kostmi in kitami. Tu se nič ne baranta. Če hočeš vzeti, ali pa ne. Kupi dva funta krompirja. Pa jo tako za-

V grodiji Hampshire na Angleškem je skočil s tira vlak, ki je vozil mleko.

čudeno gledajo, kakor da bi bila žena kakkega defraudanta, zakaj drugi kupujejo samo po krompirčku. Kupi še pol zeljate glave, pol kile korenja in pozno popoldne hiti domov. Doma bo pa iz vsega tega skuhala ljubljenu možu najsijajnejšo rusko jed, ki se imenuje »ščik«, kakršne pri inženjerjih že dolgo niso jedli.

Junaki, ki umirajo v prepadih

Posebni dopisnik »United Press« Webb Miller, poroča iz Makale o silnem trpljenju italijanskih vojaških šoferjev. Poročilo je poročevalec poslal po kurirju skozi Adigrat in Asmaro. Glasi se:

Danes sem videl v mukah umirati enega izmed mnogih neznanih junakov te vojske, ki je umiral ob robu ceste. Eden izmed tistih mož, ki morajo v tej vojski izvrševati najbolj odgovorno nalogo, šofer tovrstnega avtomobila, velik fant s svetlimi lasmi. Njegov tovrstni voz je bil napolnjen z bencinom, ko je vozil po teh neštetihi ozkih ovinkih. Šele pred nekaj trenotki mu je zdrsnilo na

ostrem ovinku in zgrmel je 50 m globoko v prepad. Ko smo mi s svojim avtomobilom obetali, je šofer ležal ob robu ceste v neusmiljeno žgočem soncu. Njegove roke in noge so bile polomljene in ostro kamenje je v njegovo glavo napravilo polno luknjo. Naglo je umrl. Okrog njega pa je stala skupina razburjenih tovarišev. Ponesrečeni voznik je eden izmed tistih mnogih, katere ima na vesti ta morilska cesta. Med Masavo in Makalo, torej na nekako več kot 300 km dolgi poti se cesta nenehoma dviga ter vije v ostrih ovinkih, kateri so po večini speljani čez prepade, ki so več kot 500 m globoki.

Ponekod je prah do kolena visok in tako fin, kakor moka. Dviga se v lesketajočih se oblakih, nekaj časa visi nad ozko cesto v zraku, od sonca razbeljenem in slepi voznika, ki si zama z nosom, da bi videl pred seboj cesto. Večkrat je pot za dva voza preozka, tako, da hitrejši vozovi počasnejših ne morejo prehitovati, pa tudi srečajoči se, se ne morejo izogibati drug drugemu. Zaradi vsega tega se nesreče množe. Zaradi neprestanega tresenja in udarjanja so se pri mnogih vozilih žarometi polomili in vozniki morajo po noči voziti v svitu tistih voz, ki vozijo za njimi ter v temi tavati po sledi tistih, ki vozijo pred njimi. Vztrajnost in pogum teh »vojakov ceste« je vredna vsega občudovanja.

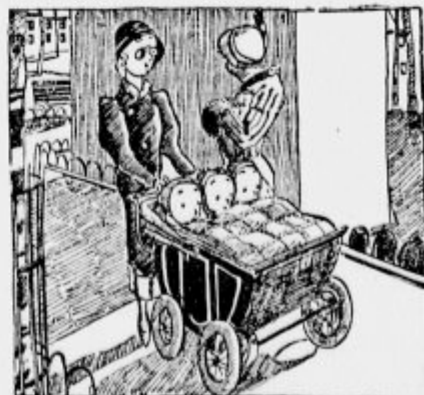
Nisem še videl tako zamazanih ljudi, kakor so ti. Umazanija in olje se na debelo drži njihove kože. Vsi nosijo dolge in razmršene brade, a po njihovih telesih in obrazih vidiš rumenkasto prašno skorjo. Jedo in spe le takrat, kadar jim vojaško stanje to dopušča; kdaj pa se bo to prihodnjič zgodilo, tega nihče ne ve. Zakaj z vojaškega stališča je ta cesta in dovoz po njej tako neizmerno važen, da morajo ti siromaki zaradi vojaških ciljev prenašati vse to. Ta cesta s svojimi nevarnostmi je namreč edina zveza, po kateri je mogoče čete generala Santinija v Abesiniji oskrbovati z živim in strelivom ter drugimi potrebnimi stvarmi. In čim globlje bodo Italijani prodirali v Abesinijo, tolko važnejši bo dovoz, zato pa tudi toliko težji.

★

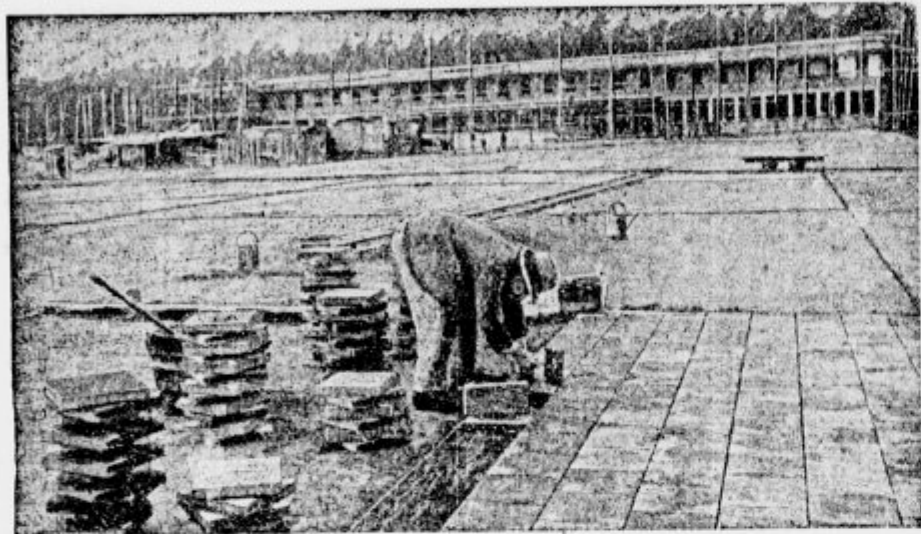
»V Ameriki so sežgali pol letošnjega kavnega pridelka.
»Pri nas pa smo krompir vrgli v vodo.«
»Zakaj pa?«
»No, da smo ga mogli skuhati!«

★

Točno. Mati-vdova vpraša svojega sina: »Tone, kaj bi rekel, če bi se omožila in vzela strička?« — Tone: »Teta.«

»Moj mož ni nič rekel, pa vendar le vem, da je bil močno presenečen.«

Takole letališče za Zeppeline grade na Nemškem v Frankfurtu ob Maini. Od tod se bo Zeppelin po svoj dvigal na polet proti Ameriki. Poleg 120 m dolgega upravnega poslopja (v ozadju na sliki) bo tam 20 m visok stolp in hangar za 20 do 25 zrakoplovov. Letališče tlakujejo s kamnitimi ploščami.

ja kot po cestni železnici, zato pa je seveda zelo imenitno se voziti po njej, zlasti ker je vse najmodernejše urejeno. Podzemski železnica naj bi bila Rusom vzgled reda in snage. Toda kaj, ko je vse tako hitro narejeno, da sedaj skozi marmorne in steklene plošče v tunelih uhaja mokrota in se plošče že lusčijo.

Gospa Vasilisa torej hiti najprvo v trgovino, da bi kupila nekaj belega in črnega sukanca. Možu je treba prišiti nekaj gumbov, pokrpati nekaj perila in mu prišiti podolgo pri suknjiču. Toda v vsej Moskvi ne dobiš sukanca, niti ne v veliki trgovini, ki se baha, češ, da v njej lahko kupiš 22.000 različnih predmetov. Ne kaže drugega, kakor kupiti svitek rdečih in rumenih nitk in zraven še steklenico črnega, s katerim bo te nitke pobarvala, da bodo nekako približno črne. To bo potem njen sukanec. Vse življenje je Vasilisa vajena težav, zaradi česar jo ta stvar ne vznemirja dosti.

Z možem stanujeta v edini izbi, v kateri kuhata, spita in prebivata. Vasilisa je pridna ženska in zelo skrbi za perilo, katero preprija tudi skuba. Zato potrebuje večjega lonca, kakršnega pa doslej ni mogla kupiti. Sedaj išče tak večji lonec za kuhanje perila. Dolgo išče, pa nikjer ne najde. Povsod ji pravijo: »Nimamo in ne bomo še kmalu dobili.« Ko tako stika po vseh trgovinah, zagleda v neki trgovini polno police samih pokrovk. Aha, si misli Vasilisa, kjer so pokrovke, so tudi lonci. Pa se je zmotila. Ta trgovina prodaja namreč same pokrovke vseh velikosti. Prav verjetno je, da je kaka muha krute usode v sovjetskem načrtnem gospodarstvu tako ukrenila, da so pokrovke prišle v Moskvo, k njim spadajoči lonci pa morda na Bajkalsko jezero, kjer jih pa seveda nihče ne pogreša.

Ze dvajsetkrat je moskovski večerni list trdil, da je za hišno kurjavo v Moskvi to zimo dobro preskrbljeno. Sedaj imamo konec oktobra in jesen je nenavadno topla. Naravoslovci so ugotovili, da je letos listje 14 dni kasneje odpadlo, kakor pa navadno. Toda sedaj je že odpadlo, kar dokazuje, da je ponoči mrzlo. Toda še vedno ne sme nobena hiša uporabljati centralne kurjave. Ni še izšlo povelje moskovskega sovjeta. Zato vsak prenaša s seboj svoj nahod, sedi doma in v pisarni v plašču, ženske imajo rute na glavi in okrog vratu ter jih nikdar ne odgrnejo. Slekli se bodo šele takrat, ko bo prišlo povelje, da si smej petrolejko, ki bo na eni strani svetila, na drugi strani pa tudi nekoliko grela. Res je čez nekaj časa našla nekje nekaj petrolejki podobnega. Toda cilindra ta petrolejka še ni imela. Zaman je bilo vse

treba. Ko je šla proti domu, je ravno precej lilo. In ko je Vasilisa prišla domov, je držala v rokah samo še držaj tega kovčga, lepenka se je bila namreč v dežju prijazno razlezla.

Doma manjka električnih žarnic. Sovjeti so v malo letih silno pomnožili izdelovanje električnih žarnic. Toda za sedaj so v Moskvi na prodaj le žarnice po 16 in 300 sveč. Ene so za razsvetljavo prešibke, druge pa premočne: vrhu vsega tega so pa žarnice po

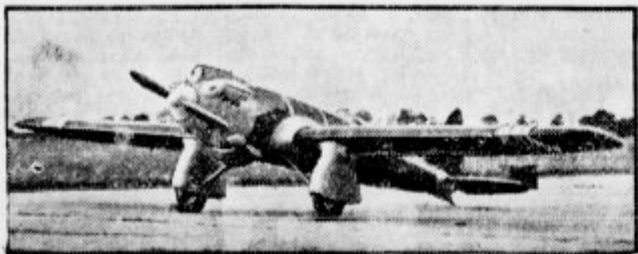
Oddelek abesinskih dezertirjev uhaja k Italijanom.

300 sveč tudi oblastveno prepovedane, češ, da porabijo preveč električnega toka. Pač pa bi Vasilisa potrebovala električni likalnik, pa tudi električni kuhalnik je že od nekdaj njena srčna želja. Lepo jih je bilo gledati, ko so stali lepi kuhalniki v trgovini. Toda prodajalec je uvideven mož in vsakemu kupcu pove: »Državljani, tale posoda je za napetost 220 voltov, a v Moskvi imamo samo 120 voltov.« In radovedna Vasilisa je žalostno odločila tudi to pridobitev druge sovjetske petletke.

Povejte mi žensko, ki bi se ne zanimala za modo. Zato je Vasilisa skočila v zgornje nadstropje trgovine, kjer prodajajo obleke. Saj je brala, da je moskovska oblačilna industrija letos pripravila za zimo 150 novih modelov. Rada bi kupila otroški plašček za

je dal francoski letalski minister iznajditelju Maknoninu, ki je izumil letalo, katero lahko voja krila poljubno razpenja ali pa zopet skrije. Nato je iznajditelj dobil še naročilo, naj izdelava lovsko letalo, ki bo letelo 500 km na uro

En milijon frankov nagrade za novo letalo

Filmske zanimivosti

Storžek in njegovo burkasto življenje. Ljubimec vseh evropskih otrok, ki imajo v svojem jeziku to prelesto knjigo, in šaljivi sovražnik dolgega časa zav sakogar, se tudi ni mogel ubraniti apetitu zvočnega filma. To mojstrsko Lorenzonijevo literarno delo, ki ga imamo tudi v lepem slovenskem prevodu, so filmali Italijani. Ne kot navaden film, ampak risani film, po vzoru Michy Miške. Zdi se, da bo to delo eden izmed redkih uspehov italijanskega filma, ki mu lahorike kljub vsem naporom in investicijam niso nagosto sejane. Z njim bo Evropa dobila svoj mehanični filmski stvar. Avtor tega prvega neameričanskega strik-filma s humoristično vsebino je slikar Ettore Cavallini, ki je za delo uporabil vse zadnje fotografske, zvočne in barvne pridobitve. Film je barvan in dolg 2400 metrov, torej izpolni program ene cele redne predstave.

Karla Maya roman »Skozi puščavo«, je tri mesece posnemala v sirskih, mezopotamskih in egiptovskih puščavah posebna ekspedicija berlinske Ufe. To bo prvi film po delu velikega pisatelja izmišljenih pustolovščin. Ker je njegovo delo tako splošno last nemške in evropske mladine, da imamo o vseh Mayevih junakih čisto določne znanje predstave, niso za film izbirali igralcev med poklicniki, ampak so po vsej Nemčiji iskali človeških tipov, ki tem splošnim predstavam najbolj odgovarjajo. Tako bo prvi film po Karlu Mayu kazal docela nova imena in nove oblike in bo vsaj s tega stališča zanimiv, ker ne bo nič »zvezdnisk«.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šenitovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert salonskega orkestra. Odprto do štirih zjutraj. (h)

Službe iščejo

Izurnjena šivilja

absolventka krojnega tečaja, gre šivat na dom. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14493. (a)

Trgovski pomočnik

mešane stroke, priden in pošten, vešč slovenskega, nemškega in madžarskega jezika, zmožen nekaj kavic, želi premeniti službo z 15. decembrom. Naslov v vseh poslovalnih »Slov.« pod št. 14449. (a)

Službodobe

Inštruktorja

za gradbeno delovodsko stroko, iščem. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14404.

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10.

Tvrdba

A. & E. Skaberne Ljubljana, javlja, da jemlje do preklica v račun zopet

hranilne knjižice

prvo vrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Mestni hranilnice, ljudske posojilnice itd.).

Sobe

ISCEJO:

Večjo sobo

s štedilnikom, ali manjšo sobo s kuhinjo in elektriko - iščem. - Križman, Resljeva cesta 26. (s)

ODDAJO:

Opremljeno sobico

oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14450. (s)

Prazno sobo

s centralno kurjavo oddam. Pismene ponudbe v upr. »Slov.« pod »Center« št. 14491. (s)

Posredstva

Druden oglaš v »Slovenca« posredstvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kunca ti s knjižico da.

Stavbišče

v tihi vrtni legi, z lepim razgledom proti Rožniku in v bližini cestne železnice - ugodno naprodaj. Pojasmila v št. Vidu nad Ljubljano št. 38. (p)

Dvonedstropno hišo

5 minut od glavnega kolodvora, ugodno prodam. Vprašati: Aleksandrova c. št. 81, Maribor. (p)

Duhovniki-penzionisti

V Petrovčah blizu cerkve ugodno naprodaj majhno posredstvo. — Hiša je bila nekdanj last duhovnika. — Ponudbe v upravo »Sl.« v Celju pod »Ugodno« št. 14507. (p)

Gozdno veleposedstvo

v Sloveniji, do 400 johov v enem kosu, naprodaj blizu železnice. Mlad sadovnjak, nekaj njiv in travnikov. Hiša za luga- ra. Resne ponudbe upravi »Slov.« pod »Sijajno« naložen kapital« št. 14482. (p)

Pohištvo

Halol

Spalnice, orehove, imitirane 3500 in 3800 Din; korenina, politirane 7000 Din; jedilnice korenina, politirane 5800 Din; kuhinje pleskane 900 Din; otroške postelje, garderobin, stojala, damske pisalne mize, fotelje, mize, stole - po zelo nizki ceni Malenšek - Dravljje, pri slepem Janezu. (s)

Objave

Izjava

Podpisani Perko Anton, posestnik iz Zminca, obžalujem in preključujem vse neresnične obdolžitve, ki sem jih govoril o Kumru Ivanu, gostilničarjem sinu iz Zminca in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. - Perko Anton. (o)

Preklic

Podpisani Zupan Josip, posestnik na Hudem št. 4, preključujem in obžalujem vse neresnične vesti, ki sem jih razširjal o Rožicu Francu, posestniku na Hudem, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Kranj, 11. XI. 1935. - Zupan Josip, l. r. (o)

Razno

V nedeljo vsi

na Govejek v Dom Jugoslov. obrtnikov, kjer se dobijo krvavice in pečnice ter pristni dolenski eviček. - Za obilen obisk se priporoča oskrbnik F. Sluga. (r)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad brez kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanj! Inzerat

Goveje meso

po 4 Din kg bom prodal v soboto popoldne. - Sitar, mesar, Šolski dvored. (l)

»Kraljica peči«

patentirana peč za premož ali drva, ki pri enkratnem polnjenju gori ves dan, se dobi v železnici A. Semenčič in drug, Ljubljana, Miklošičeva 15. (l)

Sukanec

vrvice, igle vseh vrst — dobite v novi trgovini Slavan Ribarič, Maribor, Glavni trg (rotovž). (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri asajugodneje in naiceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Jajčni Brandy

(Eier-Cognac)

Zelo poceni na debelo in drobno. „ALKO“ Gospodarska cesta št. 13 dvorišče Kolizeja (s)

Nogavice

dobite poceni v novi galanterijski trgovini Slavan Ribarič, Maribor, Glavni trg (rotovž). (l)

Hubertus

nepremočljiv, 250 Din, otroški s kapuco 145 Din, dobite pri Preskerju, Sv. Petra cesta št. 14. (l)

Pozor!

Športne in vsakovrstne čevlje, ročno delo, dobite v moji delavnici po znižanih cenah. Popravila se izvrše hitro in točno. Postrežba solidna. Ogled neobvezen. Mohorič Anton, zaloga čevljev in delavnica, Gospodarska cesta 13, Kolizej.

Vsak dan

sveže kislo zelje

v priznani dobri kakovosti pri I. Širk, nasl. Josip Skaza, Maribor, Glavni trg, rotovž. (l)

GREŠITE MNOGO

Če ne čitate redno

SLOVENCA

Najlepša

Miklavževa darila

kakor: slike, kipe, križe s svečniki, albume, pisemski papir, nalivna peresa, slikanice in vse šolske potrebščine, kupite najceneje v trgovini

H. NIČMAN - Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

OROŽARNA J. PAITUOVIĆ, Zagreb, Jurjeva ulica 1.

Zastopstvo za vse Jugoslavije tovarne F. M. (Fabrique Nationale, Herstal). Koncem avgusta letos smo izdali novi cenik števil 3, ki je po izbiri in cenah najugodnejši. - Preprodajalcom, lovskim in strelskim društvom pošljemo cenik brezplačno, sicer pa vsakomur, ki nam pošlje Din 3.— v poštini znamkah. Lovskim in strelskim društvom dajemo 8 do 10 odstotkov popusta pri večji množini.

NOVOI

NOVOI

SLOVENSKI PRAVOPIS

Izdalo in založilo

ZNANSTVENO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Po pravopisnih in pravorečnih načelih, ki jih je odobrila pravopisna komisija Znanstvenega društva, izdajo priredila

A. BREZNIK in FR. RAMOVŠ

VSEBINA: Pravopisna in pravorečna pravila (20 strani), pravopisni slovar, obsegajoč 22.000 besedi (300 strani).

Cena mehko vezani knjigi v celim platnu Din 60.— Naklada pri Jugoslovanski knjigarni r. z. o. z. v Ljubljani.

Naročila sprejema

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Zapustil nas je za vedno po daljši, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, naš ljubljani sin, brat, gospod

Ivan Terzinar

prometni uradnik

Pogreb bo v nedeljo 24. t. m. ob treh popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 22. novembra 1935.

Zalujoči starši, brat in sestra.

NACELSTVO IN NADZORSTVO POSOJILNICE V CIRKOVCAH NA DRAVSKEM POLJU

naznanja, da je dne 21. t. m. v Bogu umrl član načelstva, gospod

Jernej Kirbiš

posestnik v Starošincih

Pokojnika spremimo k večnemu počitku v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10 dopoldne.

Blagemu pokojniku bodi ohranjen trajen spomin.

Cirkovce, dne 22. novembra 1935.

Načelstvo in nadzorstvo.

Umrli nam je naša najboljša soproga, skrbna mati, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Ljudmila Smrkolj roj. Katalan

soproga veletrgovca

v petek, 22. novembra, po kratkem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere. Na zadnji poti jo spremimo v nedeljo, 24. novembra 1935 ob 4 popoldne od doma žalosti, Mišičeva cesta št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. novembra 1935.

Albin Smrkolj, soprog: Josip in Barbara Katalan, starši: Stojan, Tatjana, Samo, Borut, otroci: Slavica, Grozdana, Darinka por. Tavčar, sestre in ostalo sorodstvo.

DOSPEL JE NOV MALI SIERA...

26

Enostavna manipulacija

3 najmoderneje cevi

KRATKI, SREDNJI IN DOLGI VALOVI

Odičen sprejem tudi na sam zemljovodnik

Razsvetljena skala z označenimi postajami

Dinamični zvočnik

Možnost priključanja na vse napetosti izmeničnega toka

Cena za plačilo v gotovini skupno Din 2250.—

Ugodna dolgoročna odplačila

Siera 26

NAPLAČILO DIN 180.— IN 18. OBROKOV PO DIN 135.—

POOBlašČeni TRGOVCI V VSEH VEČJIH KRAJIH

ZASTOPNIK ZA DRAVSKO BANOVINO: »Siera«-RADIO

Bruno Klemenčič, Ljubljana, Miklošičeva 30

Tinčkove in Tončkove prigode

187.

H kraljici!

Po dolgem, napornem plezanju so dečki slednjič vendarle preplezali orjaško steno, ki je obkroževala prestolnico skrivnostne kraljice. Vrh obzidja jih je že čakal črn orjak in se jim je zarežal v obraz: »Dobrodošli, mili gostje! Zdaj pa izvolite iti po teh stopnicah!« Rekši je orjak pokazal odprtino, ki je zevala sredi obzidja. »No, ta je pa lepa!« se je razjezil Tinček. »Najprej moramo plezati kakor mačke po pečini navzgor, zdaj, ko smo na vrhu, pa moramo spet skozi to luknjo navzdol. Meni se zdi, da smo zašli v kraljestvo samih prismojencev!«

Tako je rekel vrli naš Tinček, upirati pa se orjaku kakopak ni upal. Kako tudi! Sto takšnih drobljancev, kot je bil on, bi orjak pohrustal takorekoč za zajtrk...

V odprtini so bile stopnice, ki so držale neznankam v globočino. »Previdno stopajte!« je Primožek opozoril svoja dva tovariša. »Stopnice so iz slonove kosti, gladke kakor steklo.« »Oh,« je vzdihnil Tonček, »da bi človek vsaj vedel, kaj hoče ta skrivnostna kraljica od nas.«

»Na vsak način moramo biti pripravljeni na vse!« je resno zastavil svojo besedo Tinček.

Spotoma so dečki srečali vse polno majhnih opic, ki so se prucevale križem krazem, radovedno zijale vanje, jih obmetavale s kamenji in lupinami od melon, ter presunljivo vriščale.

Dečki pa se niti zmenili niso zanje. Vedeli so, da se jim opic ni bati. Vse strašnejše reči so pričakovali na koncu svoje dolge skrivnostne poti...

Opozarjamo na MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!